

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 12.—, samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 6.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 8.—; na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema priligne pretplate, biti će povraćena. — Pretplate se šalju poštanskim naptunicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaljati „Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru“

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izveštaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 21., 22. i 23. jula nalaze se u „Objavitelju Dalmatinskomu“.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 22. Izveštaj generalnog štaba, 21. jula:

U obluku Cerne, na visu 1050 živahna neprijateljska vatra, koju je naša artiljerijska vatra ugušila. Na Dobropolju prilično živahna artiljerijska vatra. Kod Bahova na našoj strani živahna minka vatra. Istočno od Cerne jedan odjeljak provali u neprijateljske streljačke robove, iz kojih zvuče srpskih zarobljenika, više pušaka i jednu mitraljezu.

Gospodska Kuća.

BEČ, 21. Gospodska je Kuća otrsila nekoliko zakonskih osnova, koje je Zastupnička Kuća odobrila, među tima: novelu o osiguranju protiv nezgoda ratnikâ; preuređenje opskrbnog prinosa za obitelji pozvanikâ; primila je i više rezolucija o proširenju sanitetske službe; preinačila je zakonske osnove, koje je Zastupnička Kuća otrsila, o izuzetnom potčinjavanju civilnih osoba vojnoj sudbenosti, o pregledanju presuda poljskih i prijeljkih sudova i o porotničkim popisima, tako da osnove moraju opet doći pred Zastupničku Kuću. Kuća se zatim odgodila za neizvjesno vrijeme.

Članovi egzekutivnog odbora i oni koji pripadaju ustavnom odboru izjavili su spremnim da učestvuju u radu ustavne komisije u dogovoru sa ostalim grupama Gospodske Kuće.

Cesar Karlo na galičkoj fronti.

LAVOV, 22. Cesar je krenuo sinoć sa malom pratnjom, u kojoj je i ministar izvanjskih posala grof Czernin i poglavica generalnog štaba general pješadije Arz, na frontu u istočnoj Galiciji, da se tamo zadrži 24 sata. Cesar je prispio u 3 s. i po popodne u sjedište zapovjedništva vojne skupine generala pukovnika Böhm-Ermollija. Zapovjednik vojne skupine i njegov štab prijavili su vladaru. Cesar je saslušao odulji izvještaj generala pukovnika Böhm-Ermollija o vojnoj situaciji, zatim se odveze u sadašnje sjedište zapovjednika vojne fronte generala feldmaršala princa Leopolda bavarskoga. Princ i njegov štab čekahu vladara pred glavnim stanom. Došlo se vojna situacija pretresla. Cesar s pratnjom nastavi put na frontu. Za vožnje prethodni se vojskovođa na novo nagje na domaku neprijateljske vatre. Ali Cesar nije mario za opasnost. Ustavi se u jednom od starih dvoraca Sobjeskijevih kod Brodja; tu Cesar stade na tarmacu i saslušao izvještaj zapovjednika i poglavice njegovog štaba o našim i neprijateljskim linijama, te je sâm popunjavao objašnjenja. Na daljoj vožnji Cesar je pregledao odjeljke pojedinih pukovnija, koje su u zadnjim bojevima na liniji Brzezany-Koniuchy-Zborov neprolaznu slavu stekle, poglavito odjeljke pješadijskih pukovnija br. 6 i 86. Prethodni vojs ova izreče svoje iopol priznanje oficirima i momčadi ovih prokušanih četa, i pričvrstio je na prsa raznih vojnika vidljivo obilježje svoga divljenja. Na večer Cesar se povratu u malu

DESETA BITKA NA SOČI.

(Iz c. i k. stana ratne štampce.)

Prvih dana novembra 1916 odjeknu jekom deveta bitka na Soči. 31. oktobra napade 2. i 3. talijanska armija, otprilike 25 divizija, naše pozicije na Soči, a u navalama od tri dana ne postigoše nikakva uspjeha osim malog pomaknuća svojih pozicija na sjevernoj strani komenske visoravni i to do linije, koja se pruža od zapadne glavice Fajti hriba do zapadno od Kostonjevice. To je bio čitav talijanski uspjeh devete bitke na Soči, iskupljen odviše skupno sa gubitkom od nešto 65.000 što mrtvih i ranjenih, te sa 3000 zoravih zarobljenika.

Obostrane pozicije prije bitke.

Ova bitka na Soči nije ni u čem promijenila našu boju frontu, osim malog udubljenja iznemula Kostonjevice i Fajti hriba. Kao i prije bijaše toliminski mostobran na desnom brijegu Soče tvrdo u našim rukama. Povrh Avče prolazahu naše linije Soču i pružahu se tik uzduž rijeke, do prevoja od Decele, a odatle dalje prema padini Kukâ i vodičkih visina. Preko sljemena 503 dizahu se prema Svetom Brdu, te se prostirahu dalje do brda Sv. Gabrijele. Ovaj dio bojne fronte, od Avče do brda Sv. Gabrijele, brani prolaz k obim visoravnima Bainsice i Trnove, koje dijeli duga i prilično široka čepovanska dolina. Strmo i vrletno padaju litice trnovske visoravni u

stancu, gdje je još jednom pretresao situaciju sa zapovjednikom vojne skupine i poglavicom generalnog štaba.

Njemački Car na istoku.

BERLIN, 22. Car je krenuo na istok.

Izjave Lloyd Georgea.

LONDON, 23. (Agencija Reuter). Na godišnjoj svečanosti proslave belgijske nezavisnosti u Londonu ministar predsjednik Lloyd George učinio je važnih izjava o ratnom stanju, da odgovori na govor novog kancelara. On je najprije podsjetio na nezaboravne zasluge, što je Belgija stekla za međunarodna prava kao prolaz između središnjih vlasti i zapada, kad je ono s ogorčenjem odbila njemačke prijedloge. Belgija je radi toga imala da trpi, ali spas će joj bez sumnje doći. Govor državnog kancelara pokazuje — kaže Lloyd George — da su glavne vlasti u Njemačkoj u ovom času za rat. U govoru nema nadanja Belgiji; Belgija se niti ne spominje; govor je pače pun prijatna protiv Belgije. Što se tiče podmorničkog ratovanja, koje bi moralo da učini Englesku nesposobnom za rat, to Lloyd George uvjerava, da Engleska stalno uvećava svoj proizvod a svoje gubitke na moru po malo umanjuje. Engleska će ove godine graditi četiri puta toliko brodova koliko ih je lani gradila. Naprama tvrdnji, da će Nijemci moriti glagju Englezu, Lloyd George kaže, da su zalibe živeža u Engleskoj već obezbrižene za god. 1917-18, naravno, štedeći na njima kako treba. Engleska sada sprema gospodarski plan, koji će joj obezbrižiti životne namirnice za 1918 godinu, sve i da gubici engleskih lagja rastu. Engleska — kaže Lloyd George — može da sklopi mir sa slobodnom Njemačkom, ali nikako neće da ga sklopi sa Njemačkom nad kojom vlada autokracija. U nastajnim bojevima na istoku i na zapadu mora svaki njemački vojnik znati, da gine za vojničku autokraciju. S druge strane svaki momak u savezničkim četama zna, da izlaze svoj život za slobodu i neodvisnost svoje domovine, za međunarodna prava, za pravednost. Ovo uvjerenje ulijeva nam srčanost, više nego li i sama svijest o našim velikim, neistrušenim sredstvima, da se bijemo do kraja, jer znamo, da je naš zadatak uzdržavati i braniti budućnost čovječstva.

Ministarska kriza u Rusiji.

AMSTERDAM, 21. Agencija Reuter javlja iz Petrograda. Do „Birševskoj Vjedomosti“ knez je Lvov dao ostavku; Kerenskij je postao ministrom predsjednikom, a zasad ostaje i ministrom rata. Čeretel imenovan je za ministra unutarnjih posala, a u isto vrijeme pridržaje ministarstvo pravde; Nekrasov je privremeno preuzeo ministarstvo pravde.

STOCKHOLM, 22. Do vijestima iz Petrograda, ministarska je kriza riješena; svi ministri ostaju.

Autonomija Finske.

HELSINGFORS, 22. Vijest petrogradske agencije, 15 jula. Sabor je primio sa 136 protiv 55 glasova zakonsku osnovu o autonomiji Finske.

Atentat na Kerenskoga.

PETROGRAD, 21. (Reuter). U Dlocku ispaljena su tri hica na ministra rata Kerenskoga, ali ga nijesu pogodili.

vipavsku dolinu. Ovuda se prostirahu naše linije područjem Salcana preko Damera i Gracinje do panovičke šume, koju dijeli duboko utrt rosentalski put od Sv. Mrtka. Preko ovog ošumljenog vrhunca pružahu se linije dolje prema Vipavi te južno od ove rijeke uz Spacapani na Fajti hrib, čiji je vrhunac, kota 464, bio u našim rukama, a zapadni i niži u talijanskim. Od Fajti hriba pružahu se naši rovovi zapadno uz Kostonjevicu prema Hudoim logu, da se zapadno od Jamlja skoro pravcem spuste k moru. Fajti hrib je sjeverni osov naše pozicije na Komenskoj visoravni, koju dijeli Vallone od doberdobske visoravni, pozorišne prvih bitaka na Soči. Prema tome treba razlikovati na frontu na Soči, dugoj otprilike 60 km od Tolmina do mora, tri odjeljka: sjeverni, visoravni Bainsički i trnovski; srednji, vipavsku dolinu između Brda Gabrijele i Fajti hriba, i treći, južni, od Fajti hriba do mora.

Na ovim trim odjeljcima, prostorno baš odijeljenim jedan od drugoga, buktijaše deseta bitka na Soči, koja se prema tome sastoji iz triju velikih bitaka. Svaka se od ovih djelimičnih bitaka, zavisnih jedna od druge i prostorom i vremenom, prikazuje kao posebni boj, po kojem su napadači — Talijanci — htjeli postići osobiti taktički cilj. Ukupni cilj, koji prolazi iz uspjeha ovih djelimičnih bitaka, morao je da bude probijanje naše fronte i slobodan prolaz do Trsta. Deseta je bitka na Soči svršila tako da Talijanci, bez obzira na male predjelne uspjehe,

Prilike u Rusiji.

PETROGRAD, 22. (Reuter). Kerenskij je poslao u Reval, Helsingfors i u druge luke telegram koji glasi: Sada je nepobitno utvrđeno, da su naredi u Petrogradu nastali sudjelovanjem agenata njemačke vlade. Ministar pozivlje sve prave pristeže demokracije, da se okupe oko privremene vlade, da brane demociju i revoluciju od inostranog neprijatelja i njegovih saveznika u zemlji.

PETROGRAD, 22. Brzjovna agencija. Vlada je tvrdo odlučila, da će apsiti osobe, na koje se sumnja, da su u kažnjivim odnosima sa Njemačkom. Vojne su vlasti već nekoliko osoba zatvorile.

PETROGRAD, 22. Brzjovna agencija. Privremena je vlada odlučila da uapsi sve osobe, koje su sudjelovale u oružanim napadima na vladinu vlast i da ih izruči sudu, jer da su krive izdajstva na stetu domovine i revolucije.

PETROGRAD, 23. Brzjovna agencija. General Knalov imenovan je na mjesto Gutera vrhovnim zapovjednikom na jugo-zapadnoj fronti.

STOCKHOLM, 22. Agencija Reuter javlja iz Kijeva: Ukrajinska Duma izjavila je brzjovno svoju solidarnost sa privremenom vladom, osugljiujući nemire.

PETROGRAD, 23. Vijest petrogradske agencije. Privremena vlada izdala je izjavu, u kojoj, s obzirom na ofenzivu središnjih vlasti, opominje ruski narod, da u ovom strašnom času ne stavlja u opasnost slobodnu Rusiju daljim zapletajima i pobunama. Vlada uvjerava, da se neće ni jedne kapi krvi ruskih vojnika proliti za svrhe, koje ne odgovaraju osjećanju demokracije.

Prodor kod Zborova.

Dne 1. o. mj. ruski je generalissimus Brusilov počeo pod pritiskom Engleske ofenzivu, a kao mjesto navale izabrao je prostor između Zborova i Stanislavova. Zašto je baš na tom mjestu navaljivao, u prvom času nije bilo jasno, što više, sav se je svijet nekako začudio, da se navala provodi baš na austrijskom teritoriju, a tamo je ruska vlada svečano izjavila, da stoji na principu mira bez osvajanja i odšteta. Istom je kasnije postalo jasno, da je i mjesto navale odredila Engleska. Dvri ofenzivni udarci bili su kod Konjuha i Brzezanya. Mislilo se dakle, da Brusilov kanu nastaviti svoju prošlogodišnju stratešku osnovu, po kojoj je htio ponovno osvojiti Lavov.

Ali bilo da su ga teški gubici i teški porazi, koje je do 7. o. mj. pretrpio u tom odsječku, prigrali, da traži novu navalnu točku, bilo da je megjutim primio nove upute od Engleske, najedared on je svu svoju silu prebacio u prostor kod Stanislavova, gdje mu je uspjelo, da našu frontu potisne do preko Kalusza. Bilo je jasno, da mu je bila namjera, prodrijeti u pravcu na Struj i Drohobic, gdje se nalazi naše petrolejsko područje, koje je toliko zazorno Engleskoj, jer se iz njega opskrbljuju podmornice nužnim zalihama benzina.

No naskoro, jedva što je počeo provagjati svoju glavnu osnovu, zastao je Brusilov dah. U Kaluzu Rusi nisu mogli ostati ni dvanaest sati, s lijeve obale Lomnice protjerani su još brže, a već su naše hrabre čete stale potiskivati Ruse natrag u njihove izlazne pozicije, zauzevši jurišem visove kod Dovica i odbranivši ih protiv svih ruskih protunavala.

nijesu ni na jednom od triju odsječaka — a da se ne govori o velikoj i od davna željenoj nadi — mogli provesti svoje taktične ciljeve. Bojevi na visoravni bainsičkoj i trnovskoj kao god i oni u vipavskoj dolini i hrvanje na komenskoj visoravni zarviše sa potpunim porazom neprijatelja. Talijance se opet potuklo u desetoj bici na Soči, i to još krvavije i teže nego za prvih devet bitaka.

Pripreme Talijanaca za bitku.

Talijanci su bez sumnje napeli u desetoj bici na Soči sve svoje sile od početka čitavog rata. Mnogi su zarobljenici složno izjavili, da je njihova zemlja napela „ultima forza“, da ovaj put pobijedi. Svi su oni, časnici i momčadi, bili najdublje o tom uvjereni, da će sada prodrijeti. Sigurnost u pobjedu, koja se do sada nije mogla utvrditi u vojnicima Savoje, punila je sađa svače srce. Momčad zarobljena osobito za zadnjih bitaka veselila se, kad su bez puške i ratne opreme išla iza naših pozicija u zarobljenički tabor; ali sada su bila — na početku bitke — osorna i smiona. Časnici se ponašahu osobito objesno i oholo. „Čađorna je sađa“, reče jedan od njih doslovce, „sabrao toliko čelika, da će smrskati svaki otpor. Nema vam pomoći, ovaj ćemo put u Trst i ako ustreba četrdeset dana“. Što je više dana bitke izmicalo i što je više išezavao „sakupljeni čelik“, a da Talijanci ne dogioše u Trst, lica su talijanskih časnika bila sve tamnija, zlovolj-

Mejutim se naše vojno vodstvo spremalo na protuudarac. Ruska se brojčana premoć može uspješno svladati samo napadajem s boka. Za takav napadaj ima po prirodi stvari dvije točke: desno (sjeverno) rusko krilo ili lijevo (južno). Događaj na zemljovid pokazuje, da put u lijevo krilo vodi kroz gorovit kraj s malo komunikacija, pa je bilo stoga gotovo izvjesno, da udarac mora doći sa sjevera. A tu je i došao. Dne 19. o. mj., nakon kratke, ali snažne topovske pripreve, njemački su i naši zborovi navalili na ruske pozicije, probili u širini od 15 km. tri jake ruske obrambene linije te time načinili rupu u rusku frontu, kroz koju su, bez prekida u boju, prodrli u sjevernom dijelu preko ceste Olejov-Zalošče, koja leži 15 km. iza ruske fronte. Operacijski je cilj bez svake sumnje Tarnopolj, jer je to mjesto jedino iza ruske fronte u Galiciji, koje je željeznicom spojeno s Rusijom, i preko kojeg Rusi mogu dovoziti nove čete i streljivo.

No kanimo se razmatranja o vojničkim posljednicama toga prodora, koji će na svaki način djelovati porazno na onu rusku vojsku, koja stoji u prostoru Stanislavov-Novica. Svakako je prodor sam djelo od neizmjerne zamašaja. Još je prije nekoliko dana vrlo uvaženi vojnički stručnjak „Berl. Tagblatt“, pišući o situaciji u Galiciji, izrazio svoje mišljenje, da je u današnje doba obrambene borbe pobijanje neprijateljske fronte nemoguća stvar, te je to svoje mišljenje takogjer strukovno obrazložio. Danas baš na toj galičkoj fronti naši i njemački zborovi stoje 15 do 20 km. iza ruske fronte, progoneći poraženog neprijatelja. Već sama ta činjenica mora da nas ispuni s najboljim nadama i očekivanjima za budućnost. Još nam je svima u pameti prodor kod Gorlica i Tarnova od 2. svibnja 1915. Ne idemo tako daleko, da već sada prodor kod Zborova stavljamo u isti red s Gorlicom, jer će to pokazati istom naredni dani, ipak ne mislimo, da pretjeravamo, ako velimo, da bi mogao dovesti do sličnih uspjeha, ako Rusima ne pogje za rukom, da makar uz najveće žrtve zabrtve tu rupu u svojoj fronti.

Ne smiju se pustiti s vida ni posljedice pobjedonosnog tog prodora na ententu i na samu Rusiju. Već je uzmak Rusa kod Kalusza izazvao u Italiji pravu stravu, pa je očito, da će sadašnje ugrožavanje čitave ruske fronte u Galiciji porazno utjecati na raspoloženje kod entente, koja se je od ruske ofenzive nadala, da će nas, ako ništa drugo, barem zabaviti, dok ne stigne — američanska pomoć.

A istom utjecaj ovog poraza na samu Rusiju! Već je činjenica, da je preduzeta ofenziva dovela u Petrogradu do krvavih demonstracija, uslijed koje su ostavili vladu svi građanski elementi. Što će se istom desiti, kad se u Petrogradu sazna za sadašnji prodor ruske fronte, koji stavlja na kocku čitavu ofenzivu, a time i ogromne žrtve, koje su se prinijele za Englesku. Zadnje petrogradske demonstracije već su nosile obilježje protuententnog pothvata; pisanje ruske štampe odaje, da se pučko raspoloženje sve više okreće od entente i zahtijeva mir. Nije isključeno, dapače je vjerovatno, da će naša ofenziva, koja je, kako to naročito naglasuju naši i njemački službeni izvještaji izazvana isključivo ruskim napadajima, pospješiti, da u Rusiji dobiju prevlast mirovni elementi. Ako bi se to dogodilo, onda će biti sav svijet zahvalan dičnim onim junacima, koji su prekjručili inaugurisali svojim probijanjem ruske fronte novu fazu u svjetskom ratu.

Ali su se sve više vedrila lica talijanske momčadi, kad ih se pratilo u sužanjstvo. Divlja istrajnost, kojom je naša infanterija branila svaki pedaj zemlje, i nemilosrdna vatra naše artiljerije, kojoj se nije moglo izbjeći, snizi na ništa njihovu sigurnost u pobjedu.

A i vrlo lukavom i trajnom propagandom bijaše uspjelo talijanskom vojnom vodstvu, da visoko podigne moral svojih vojnika. Dijelile se brošure svake vrste među čete. U jednoj ih se poticalo na domovinsku ljubav, na oduševljenje za veliku „talijansku stvar“ i na privrženost prema slavnoj dinastiji; u drugoj su čitali, kako je neprijatelj zlo, koji nema ni kruha da jede, a ni olova da se brani. Osim toga se svakog momka u streljačkom rovu uvjerenilo, da će im artiljerija pomoći prođivšvi sve i da je ona tako jaka, tako neodoljiva, te će sranviti sa zemljom neprijateljske položaje a istrijebiti njihove posade.

U isto vrijeme radilo se oko toga i u zalegju, da se raspoloženje u domovini, koje je radi vojničkih neuspjeha i radi gospodarske oskudice počelo da hramlje, opet pobigne i da se ulije nada u pobjedu. Još se Talijanima ježila kosa od straha, koji pretrpješ, za naše ofenzive u maju 1916. Čađorna je glavom bio obašao sve pozicije na talijanskoj sjevernoj fronti, pregledao je bio svaku stnicu, a zatim je pisao nekolicini talijanskih zastupnika polu-službena pisma, da se ničega ne treba bojati s ove

Sa istočnog bojišta.

Pređ Tarnopolom.

Izveštaji s ruskog ratišta javljaju, da su naše i njemačke čete probile mostobran pred Tarnopolom, i da grad sam već gori. Znamo iz iskustva ruskog uzmarka u god. 1915, pa takogjer iz iskustva sadašnjeg uzmarka, da su oblaci dima, koji se nadvijaju nad ovim gradom, u kojem su Rusi od konca kolovoza 1914., najbolji znak, da ga napuštaju. Oslobodjenje je Tarnopola dakle samo još pitanje kratkog vremena.

Ali je brzo zauzeće mostobrana tarnopolskog u isti čas i znak, da je skršena otporna snaga XI. ruske vojske, kod koje su saveznici probili rusku liniju. Kad smo god. 1915. potisnuli Ruse iz Galicije, oni su na liniji Sereta izgradili jake pozicije, iz kojih su onda prošle godine za Brusilovljeve ofenzive prešli u navalu te potisnuli našu frontu do Zborova. S obzirom na to morale su naše čete računati s jakim otporom Rusa na Seretu i naročito kod Tarnopola, koji povrh toga kao željezničko spojište s Rusijom ima veliku važnost. Sad je ta jaka mostna brana probijena u prvom jurišu, a grad sam gori, što baca vrlo čudno svjetlo na rusku vojsku.

Utjecaj poraza XI. ruske vojske zamjećuje se i na položaj VII. ruske vojske kod Brzezana. Ruski visinski položaji kod Konjuha, nešto sjeverno od Brzezana, već su u našim rukama, a kod Brzezana samih, kako javlja njemački izveštaj, već popušta VII. ruska vojska uslijed našeg pritiska na njezin desni bok. Budući da su naše čete već prekorale željezničku prugu, što no vodi iz Brzezana u Tarnopol, a druga se pruga nalazi istom 40 km. na jugu — pruga Stanislavov-Bučač, — to bi, ako se naše prodiranje nastavi u istom tempu kao sada, VII. vojska mogla dospjeti u sličan položaj, u kojem je bila vojska Ratka Dimitrijeva poslije prodora kod Gorlica.

Sve više se nameće paralela sadašnjeg prodora s onim kod Gorlica, a pod izvjesno nema nijednog iskrenog patriote, koji ne bi želio, da sadašnja naša pobjedonosna ofenziva urodi istim plodom i uspjehom. Otkad je u Rusiji došlo do revolucije, osim pothvata kod Lobodske mostne brane, koji se nije mogao odgoditi, naše su vojske na ruskoj fronti stajale mirno. Vlade centralnih vlasti sporazumjele su se, da neće smetati ruski narod u njegovom nastojanju, da sredi svoje unutrašnje prilike i da nađe novu političku orijentaciju. Bili smo tako poštenji, te nismo htjeli izrabiti demoralizaciju ruske vojske, koja je bila prva posljedica revolucije, a odražavala se je u ogromnom bježanju vojnika s fronte.

Što više, dali smo Rusima sijaset dokaza naše predusretljivosti, tako da je neko vrijeme na ruskoj fronti vladalo pravo primirje, najbolji dokaz, da centralne vlasti nisu htjele u svoju korist izrabiti žalosne prilike ruskih vojski, već su naprotiv pružile dokaz, da vode rat na poštenju podlozi, da njihova ratna politika počiva na etičkim načelima.

Ali toga Rusi ili nisu shvatili, ili nisu htjeli shvatiti pod pritiskom Engleske i ostalih ententnih država. Prekršili su svoja načela o miru bez aneksija i kontribucija, i ako im se je s naše strane više puta izjavilo, da i monarhija prihvaća taj princip, pa su na nas navali s očitim namjerom, da osvoje austrijsko područje. Pored svega toga centralne vlasti nisu mogle mirno gledati, kako Rusi navaljuju na austrijsko tlo. Ne samo prirodna težnja otpora, već i strateško načelo, da je najbolja obrana navala, primorala nas je, da na rusku ofenzivu odgovorimo protuofenzivom, pa da na taj način tražimo odmazdu za nestalnost u ruskom mišljenju.

Oni su svoju ofenzivu i efemerne njezine uspjehe platili ogromnim žrtvama, a napredak naše ofenzive nam daje nadu, da će te žrtve biti još ogromnije, a da ćemo Ruse s oružjem naučiti, kako se ima shvatiti načelo mira bez aneksija i kontribucija.

Napredovanje u istočnoj Galiciji.

U Beču, 23. srpnja. Iz stana se ratne štampe javlja: Napredovanje austro-ugarskih i njemačkih jurišnih četa brzo i očigledno stječe prostora. Rusi uzmiču uz mjestimični snažni otpor svojih zaslaznika, što ga megjutim naše čete doskora skrše svojim udarcima. Avijatičari su opet s velikim uspjehom učestvovali kod progona. Oni prvi slijede uzmičućega neprijatelja i prouzrokuju metež vatrom svojih pušćanih strojeva, naročito na točkama, gdje se sastaju čete i povoz. Eskadra je zrakoplova sprječila, da se smijeste u vagonne čete i transporti materijala na kolodvoru u Tarnopolu. Rusi su morali izprazniti svoje položaje takogjer istočno od Brzezana. Austro-ugarske su čete poslije žestokoga

strane. A talijansko je novinstvo neumnorno u pune diplo diplom hvalospjev.

Ispoređno sa duševnim pripravljalo se materijalno raspoloženje. Prema stanovitim znakovima moglo se zaključiti, da je talijanski generalni štab prijavljao već u decembru navalu na cijelu frontu na Soči. Bilo jer se po iskustvu iz devete bitke na Soči nijesu osjećali dosta jakim, bilo iz političkih razloga — u jednu riječ, nijesu u decembru navali kako su zamislili.

Za ovog razmaka vremena Talijanci su se neumorno pripremali na veliku bitku, koja im je po njihovom mišljenju morala donijeti odluku, t. j. osvojenje Trsta. Urediše ne manje nego 32 nove regimente i upotrebili su, da ojačaju drugu i treću armiju na Soči. Sagradili su nove spojeve, sagradiše otraga nove obrambene pozicije a na samoj su fronti neprestano učvršćivali pozicije, a gragjahu ih tako da što više odole. Postavljene su nove baterije. Tako se prometnu brdo Sabotin, koji leži baš sučelice na drugom brijegu Soče prama Svetom Brdu, u jaku topovsku tvrgjavu. Talijanac je rogenji kamenar i zidar — te je sa pohvalnim umjećem sagradio bezbrojne pečine za topove u tvrdim klisurama Sabotina. Zatim se umnožio broj minometala, osobito većih, i broj mitraljeza. Engleska im dađe topove, Amerika strjeljivo, Francuska zračna letila — za šest mjeseci nije talijansko vojno vodstvo drugo radilo nego svoju armiju pripravljalo za veliku bitku. Pri tome ih pomagala industrija polovice svijeta.

(Slijedi).

boja osvojile mjesto Byszki i priključni položaj na sjevero-istoku, što su ga imali prije početka ruske ofenzive, kao i vis Tanielsko, sjevero-istočno od Brzezana. U odsjeku Lomnice samo pothvati opodhodnja i jurišnih odjela. Kod Novica, žarišta žestokih bojeva posljednjih dana, uvidjeli su Rusi, da su uzaludne njihove protunavale; zato ondje uzalud življe radi njihovo topništvo.

Prilike u Rusiji.

«Petrogradska brzajavna agencija» javlja: Od ministra-predsjednika kneza Lvova vladinim povjerenicima po provinciji upravljena okružnica veli o dogadjajima od 16. i 17. srpnja u Petrogradu: U jutro 17. došlo je u Petrograd više vojničkih četa iz Kronštata, Oranienbauma i Peterhofa, kojima se u podne pridružiše tri pukovnije i jedan grenadirski bataljun petrogradske posade. Dračene neizmjenim mnoštvom oboružanih ljudi, pošle su te čete do Tavrijske palače, gdje su obdržavali sjednice vijeće radnika i vojnika, te vijeće seljačkih zastupnika, da pred palačom upričiše oboružanu manifestaciju. Poslili su zastave s natpisima: «Dolje s desetoricom kapitalističkih ministara» — «Zahitjevamo da čitava vlast pređe na radničko i vojničko vijeće!» — Raspoloženje učesnika u toj manifestaciji bilo je neprijateljsko vevećini spomenutih vijeća.

U isto vrijeme nagrnuli su na ulicu mnogobrojni oboružani radnici, koji su navijestili istu formulu. Rekvirirani automobili s pušćanim strojevima ili oboružanim ljudima jurili su čitavim gradom. Dreko dana čulo se u raznim dijelovima grada revolverskih, pušćanih i mitraljeških hitaca. Nagjeno je mrtvih i ranjenih.

Oko 6 sati pokušali su čopori oboružanih radnika, da uapse ministra Ceretelja. Domošli su se megjutim ministra poljodjelstva Černova, koji je opet pušten istom poslije govora maksimaliste Trockoga. U isto doba bila je Tavrijska palača, gdje su se odigravali ti dogadjaji, opkoljena od guste, do krajnosti uzrujane oboružane svjetine, koja je kušala prodrijeti u palaču.

Kako javljaju talijanski listovi, predsjednik je ruskoga radničkoga i vojničkoga vijeća Čejdze neznažno ranjen revolverskim hicem za oboružanih demonstracija poslijenih dana.

«Petrogradska bizojavna agentura» javlja: Kako je poznato, došlo je do djelimične ministarske krize uslijed nesloge između socijalističkih ministara i ministara iz kadetske stranke, imenito ministra financija Singarijeva, ministra naglave Manuilova, ministra za javnu pripomoć kneza Šahovskijeva i ministra prometa Nekrasova. Uputrebivši ovu krizu, priredile su nekoje čete petrogradske posade pod dojmom propagande boljševika i socijalnih demokrata, te ozvolovljene represivnim mjerama, koje su se upotrebile protiv četa, štoono su se izjavile protiv ofenzive dne 17. o. m. niz oboružanih demonstracija, koje su potrajale još čitavi slijedeći dan.

Drugoga jutra pribila je vlada oglase, kojima se je zabranjivala svaka manifestacija. Odbor radničkih i vojničkih vijeća i odbor vijeća seljačkih zastupnika objelodanili su sa svoje strane zajedničko proklamaciju vojnicima, u kojoj su razložili, da su proli uzbuđenim pukovnijama upotrebijene represivne mjere uslijed naročitog zahtjeva vojničkih odbora raznih četa. Proklamacija svršavala je s opomenom, da se prema tomu valja kaniati svake manifestacije ili oružanova pothvata.

Izveštaji, koji su vladi stigli o nemirima, što su se dogodili 17. o. m. u gradu i u predgrađima, pokazali su, da je toga dana vladala velika uzrujanost. Od jutra pa sve do mraka čuli su se u raznim dijelovima grada, sad ovdje, sad ondje, pušćani hici. Osobito Nevskij Prospekt, ta glavna žila kucavica gradskoga prometa, i susjedne ulice bili su pozorište megjusobne pucnjave. Na raznim mjestima našlo se je mrtvih i ranjenih. Zapodjenu istragom nije se moglo ustanoviti, gdje je počela pucnjava. Manifestanti tvrde, da su na njih pucali s prozora, a oni dakle da su se morali braniti.

Dreko dana preduzimali su mornari iz Kronštata mnogobrojne kućne premetačine po kućama Nevskog i Litjenog i prospekta. Oko 8 sati uveče bio je mir opet uspostavljen.

Proturevolucija Lenjinovaca za sada se izjavila. «Detr. brz. ag.» izdala je opširno saopćenje, iz kojeg se razabire, da su se predale sve buntovničke pukovnije te izručile oružje. Petrogradska je posada sada sasvim u rukama generala Dopleva.

Naprotiv tomu javlja «Exchange Agentur» iz Petrograda, da je između revolucionaraca i privremene vlade došlo do kompromisa, po kojem se sistiraju svi nemiri u gradu, dok ne padne odluka o nastavku ofenzive.

O položaju u Petrogradu stigle su danas ove vijesti:

Stockholmski list «Socijaldemokraten» doznaje iz najsigurnijega izvora, da je nad Petrogradom proglašeno opsadno stanje. Uredništvo boljševičkoga glasila «Pravde» jurišano je. Demonstranti zahtijevaju, da se Lenjin progoni. «Novoje Vremja» izlazi opet. U voborskom dijelu grada zaplijenjeno je kod radnika 150.000 fšeka.

Vlada je tvrdo odlučila uapsiti sve one, na koje se sumnja, da imaju kažnjivih odnosa s Njemačkom. Vojne oblasti već su radi takovih optužba nekolicinu uapsile. Lenjinovo boravište dosele još nije otkriveno.

Privremena je vlada zaključila, uvrstiti opet u divizije sve vojničke čete, koje su učestvovala dne 16., 17. i 18. srpnja u oboružanoj uzbuhi.

Samostalna Finska.

Iz Helsingforsa se javlja: Dana 19. o. m. u 7 sati na večer održao je sabor samostalne Finske svoju prvu sjednicu. Potpredsjednik Tokor izjavio je, da on i njegovi drugovi u vladi polažu svoje časti te ih stavljaju na raspolaganje saboru. Sabor ih je umolio, neka ostanu, dok sabor izradi novu upravu zemlje.

Dopisnik «Daily Newsa» javlja iz Petrograda, da je vlada finske države otkazala sve državne ugovore s Rusijom 30. kolovoza.

Iz Ukrajine.

Do vijestima iz Petrograda već je nekoliko dana prekinut saobraćaj s Kijevom. Švedski listovi javljaju iz Kijeva, da su se ukrajinske pukovnije ustručavale, da izvedu zapovijed ruskog ratnog ministra, da pogju na frontu. 5000 ukrajinskih je vojnika zaposle sve kolodvore te nisu dopustili, da se otpreme satnije. Kijevska je posada pozvala sve ukrajinske pukovnije, da im se pridruže, jer se je centralni odbor ukrajinskih vojnika izjavio protiv ofenzivi.

Raspoloženje protiv Engleske.

Petrogradski dopisnik «Daily Newsa» javlja, da se u ruskom glavnom gradu zamjećuje jako protuenglesko raspoloženje. Šire se razni glasovi o ulozi Engleske u ratu, a u proglasima na narod se označuje Engleska onim faktorom, koji nosi krivnju za produženje rata. «Ja više, gragjanstvo se poziva, neka priredi protu-engleske demonstracije pred engleskim poklisarstvom.

Zapadno bojište.

Bojevi o Courteson.

Iz Zürich se javlja: Francuski glavni stan, da se domogne posjeda strateški veoma važnih položaja kod Courtesona, sabrao je južno i zapadno od toga mjesta sve raspoložive topničke sile, koje su poput orkana obasipale tučom granata sve njemačke pozicije. Francuska zatorna vatra, koja je nadmašila sve što je dosad bilo, potrajala je gotovo jedan sat, te se nastavila i u mrkloj noći. Tek oko 10 sati odjedared se je obustavila vatra francuskog topništva i u isti mah počele jurišati francuske kolone, ponajviše Afrikanci i senegalski crnci uz divljačko bojno urlanje, čarobno osvijetljeni reflektorima. Protiv svakog očekivanja — jer su smatrali njemačke položaje sasvim razorenima — dočekala ih je ubojna vatra pušćanih strojeva i ručnih granata, dok je zaporna vatra njemačkih topova oemogućivala dopremu pričuva. Nijemci su sravnili sa zemljom prve jurišne kolone Francuza; o ponoci prisiljen je francuski glavni štab, da uslijed njemačke vatre obustavi dalje navale.

Srpske povrede megjunarodnog ratnog prava.

(Nastavak).

Od pjejavog tifusa zaglavije u Milanovcu tri liječnika, a i nas dvoje bijasmo bolesni na toj bolesti.

Još smo čuli, da je u Nišu bilo 18 zarobljeničkih kumpanija po 800 ljudi, te da su nakon pošasti ostale samo četiri kumpanije, a da su druge poginule.

Čini se da su zarobljeni časnici u Nišu bili dobro ukonačeni, a i ako nijesu bili odviše slobodni da se kreću, ipak im je svratilo bilo čisto, radi toga je epidemija pokosila malo žrtava.

Zarobljena se momčad ponajviše tužila radi slabe obuće; oni dobivahu samo opanke, koje bi se brzo razrdle od naporna rada, a radi toga su mnogi morali ići bos.

Od obuće, što se poslala iz Austrije i Ugarske, zarobljenici ne dobiše ništa u Milanovcu.

Od proljeća bilo je smješteno u Milanovcu 400 do 500 zarobljenika, zaposlenih u gradnji željeznice.

Budući da je naša vojska prodirala, morali su ove otpremiti u Krusevac; kako smo kasnije doznali, oni se nalaze sada u Crnoj Gori, pa će ih prevesti u Italiju.

Pročitano, zaključeno, potpisano.

Dopler s. r. kapetan

Dr. Ladislav Györi s. r. pom. liječnik

Dr. Franz Gyarfas s. r. zamj. pom. liječnik

Prilog 2.

Zapisnik.

sastavljen sa vodnikom Franjom Pfalzgrafom, od 74. puč. ust. bat., koji je pobjegao iz srpskog ropstva.

On kaže:

Za uzmarka 6. armije u decembru pr. god. padoh u srpsko ropstvo između Gornjeg Milanovca i Valjeva, skupa sa osam ljudi mojega roja. Bijasmo kao stražnja straža, te od iznemoglosti zastadosmo i tako smo bili zasuženjeni.

Otpremiše nas najprije u Gorjji Milanovac, gdje je bilo sakupljeno više zarobljeničkih transporta, tada dogjosmo u Kragujevac a napokon u Niš, gdje su se zarobljenici dijelili. Ja sam bio dodijeljen 5. zarobljeničkoj kumpaniji a s ovom u Skoplje.

Tu nas bijaše 16.000 sužanja, a sinjestiše nas u stajama artiljerijske kasarne. Imali smo malo slame, a ta se vrlo rijetko mijenjala, te smo bili prisiljeni da slamu krademo.

Za hranu nam davahu juhu od graha, a primasmo i mesa, ali ga bijaše vrlo malo. Uzevši 5., t. zv. kazneničku kumpaniju, koja je gradila puteve, nas se nije zaposlilo, morao je ići bos. Kasnije su se prilike promijenile: porazdijeljena je obuća, i ako ne u dovoljnom broju, tada slamnjače i pokrivači.

Epidemija tifusa raširi se početkom januara ov. god., a njoj padoše žrtvom mnogi zarobljenici; u Skoplju, po mojem sugjenju, pade žrtvom barem 60% svih zarobljenika. Nijesu bili poprimljene nikakve zdravstvene mjere; bolnice su u ono vrijeme bile prepune zarobljenicima, te se dogodi da su bolesnici ležali u stajama ili barakama do smrti ili ozdraviše bez liječničke pomoći. Ništa se nije raskužilo, ne bijaše liječnika ni materijala; unatoč epidemiji ležasmo i dalje u barakama, tek kad bi se daščara ispraznila uslijed općeg pomora, prenijeli bi zarobljenike, koji su još živi ostali, u drugu daščaru, gdje bijaše još mjesta, a prva se tako ispraznila.

Sredinom aprila dodijeliše me gradnji željeznice k jednom radničkom odjelu u Niševac kod Svrlika, a tu sam ostao do 16. aprila.

16. oktobra podigoše nas i druge radne odjele i otpremiše nas preko Svrlika i Kramade u Niš zatim u Drokuplje. Između Niša i Drokuplja namjerismo se na zarobljenički transport naših čas-

nika; bilo ih je oko 600, koji su pod strogom paskom marširali prema Mitrovici; svi su naime zarobljenici išli u Crnu Goru, a odatle u Italiju.

Ja sam s mojim odjelom došao u Rašku, gdje se još tada nalazilo vrhovno zapovjedništvo i ratišće smelo nekoliko dana na popravku puta u Mitrovicu. Tu sam vidio više zarobljeničkih transporta, a svi su marširali pravcem u Mitrovicu. Dred Mitrovicom mi je uspjelo da pobjegnem.

Pročitano, zaključeno, potpisano.

Albert Dopler s. r. kapetan.

Franz Pfalzgraf s. r. vodnik.

DALMATINSKE VIJESTI

Pučka Kuhinja u Šibeniku.

Preuzvišeni gospodin Namjesnik primio je 21. o. m. iz Šibenika ovaj telegram: Danas otvorena je ovdje ratna kuhinja uz čednu svečanost. Otvor bi susređen od pučanstva sa živim zadovoljstvom, jer će preko 2000 osoba naći jeftinu prehranu. Dok vam potpisani to saopćuje, izrazuje tolu zahvalnost cijeloga grada Vašoj Preuzvišenosti, koju u prvom redu ide zasluga i hvala za ovakovu plemenitu i korisnu uslanovu. Bog poživio Vašu Preuzvišenost. — Odbor ratne kuhinje.

Pišu nam iz Šibenika 21. o. m.

Dlementi potica i živa želja Njegove Preuzvišenosti gosp. namjesnika grofa Attemsa, da se i u ovom gradu zasnuje pučka kuhinja za siromašno pučanstvo, našla je vjerna odaziva kod svih mjesnih vlasti. Blagim darom preuzvišenosti gosp. Namjesnika, susretljivošću i brižnim zauzimanjem presvijetle gg. admirala Zaccaria i c. k. namjes. savjetnika Calebiča, uz neumorni rad i nastojanje općinskog upravnika g. Luga i ostalih članova općinske uprave, danas je započelo blagotvorno djelovanje ratne kuhinje.

Na 10 sati priređena je čedna svečanost. Sakupili se predstavnici raznih vlasti, uprava pučke kuhinje sa svojim predsjednikom presvij. gosp. admiralom Zaccaria, odličnici i gragjanstvo. Općinski upravnik držao je lijepu besjedu. Istaknuo zasluge svih dobročinitelja i zaslužnih ljudi, koji su prinijeli ostvarenju pučke kuhinje. Zanosnim riječima završio govora, a oduševljenim klikovanjem Njegovu Apostolskom Veličanstvu viteškom Česaru Karlu, na što iz mnoštva zaoriše burni poklici «Zivio!» Zatim obavio blagoslov pred. kanonik Karagioje, pak se počela dijeliti zdrava i jeftina hrana. U prvo će se vrijeme davati 1100 obroka, a kasnije i više. Puki siromasi dobivaće hranu badava. Kuhanje i dijeljenje hrane povjeren je č. sestrama Pavlinkama, uz nadzor članova uprave.

Zahvalno pučanstvo blagoslivlje sve velike dobrotvore, koji se brinu i zauzimlju, da olakšaju ratne tegobe. Energijom njihove čvrste volje, utemeljena je pučka kuhinja, u čemu se osobito isticao gosp. općinski upravnik. On je pokazao, da umije svladati sve teškoće, kad se radi o narodnom dobru, pa njemu i predsjedniku «Društva za zaštitu mladeži», gosp. zastup. D. r. A. Dulibiću stavljamo na srce, da se čim prije otvori i sklonište za djecu, kako se u svoje vrijeme zasnovalo i određilo. Time će se spasiti od moralne propasti mnogo djece i jačnih sirotana, a predusresti će se raspojasanosti mladeži koja svagdan širi svoje korjenje. Za tu svrhu učitelstvo ovoga grada sa svojim nadzornikom veleučeničim g. S. Sinčićem, najpripravnije istavljati sve sile, kao što su i do sada djelima posvjedočili na svim područjima ratne humanosti i narodnog unaprijeđivanja.

150 siromašne djece dalmatinskih ratnika pozvano na oporavak u Hrvatsku.

«Središnji zemalški odbor za zaštitu porodica mobilizovanih i u ratu poginulih vojnika iz kraljevine Hrvatske i Slavonije», ponudio se je svojim dopisom 16. srpnja 1917. i izjavio spremnim, da će primiti 150 siromašne djece iz Dalmacije, kojima je otac poginuo u ratu ili se nalazi na ratištu, te da će ih kroz dva do tri mjeseca smjestiti o svome trošku u onim krajevima Hrvatske, koji su bolje snabdjeveni hranom, da se oporave i ojačaju.

Pokrajinsko školsko vijeće prihvatilo je drage volje ovu plemenitu ponudu, no s obzirom na kratkoću vremena uzeće u obzir samo takovu djecu iz sjeverne i srednje Dalmacije, i to iz kotara zadarskoga, benkovačkoga, kninskoga, šibenskoga, sinjskoga, splitskog i supetarskoga, prema razmjeru pučanstva. Djeca moraju biti u dobi od 8—12 godina, siromašna, potrebna okrepiti i dobre hrane; otac treba da im je ili poginuo ili da je na ratištu. Očito bolesna ne smiju biti, a ne smiju imati ni kakove otvorene kraste na koži ili druge nečistoće.

Djeca putuju bez ikakova troška uz pratnju nastavnika, dotično jedne nastavnice (jer će se poslati jedno 100 dječaka i 50 djevojčica) do Zagreba. Tamo ih preuzimlje pomenuti središnji odbor, koji će ih na svoj trošak i pod svojom paskom porazmjestiti po Hrvatskoj. Konzecm oktobra doći će opet po njih u Zagreb pratioci iz Dalmacije i vratiti ih u zavičaj.

Po odredbi pokrajinskog školskog vijeća uregjena su kod kot. škol. vijeća u pomenutim kotarima odbori ad hoc, koji će djecu odabrati, skupiti i poslati do Zadra.

Svoja djeca, koja bi imala pravo i potrebu, da se pošalju u Hrvatsku, pa onđa svi prijatelji mladeži, osobito nastavnici i svećenici, koji znadu za ovakovu djecu, neka je odmah prijave pomenutome odboru kod kotarskog školskog vijeća, i to čim prije, jer bi djeca imala krenuti iz Zadra prvih dana kolovoza.

O predaji taloga ulja.

Došlo je do znanja odnosnih vlasti, da se talog ulja prenosi slobodno iz mjesta u mjesto bez ikakve prevozne posvjedočnice, te da se na ovaj način potkrađe dobar dio rekviriranog ulja.

Svraca se stoga pažnja na to, da je c. k. ministarstvo za pučku prehranu odredilo, da se i talog ulja jednako kao maslinovo koštice ima predati jedino centrali za ulje i mast u Beču, po cijene što će s njime utanačiti.

Suša.

Pišu nam iz Župe Biokovske. Evo prošla su tri mjeseca da nijesmo imali ni kapi kiše. Povratlje i zelen sasvim su propali od sunčane žege; osobito kumpir, koji je bio posagjen

dvostruki od njega planuli, narod sa

Hru knjiga za

Aus zajednici starstvu u kojemu robljenik nim pu zgođe na život po cama. T bliještava zarobljen se na po

Kal načelnih vatnim k Uzrok je šladora a trola, da kućanstvo

Nu privatnim obrtima konserve pripravlj koje se je U t dogovor borima (nim strate će od uprave zažude voće na za zajed da se ov nabavu p

Ina samo nam serve od prijavi p primiti p Sađ dok za id kasnije š

U s ganizirati odnosno manika s vati u bl bio sklop

Mukten Prvi hije velik vincijsi st mjestia i školama, i slikanje salo je is od 50.000 stručnih, mogu do ljenih mjt tung des

strasse, 4

Ben Draginja Čar Drn Jels Kisi Kon

kr. 50 — Bračin D Kor Obr Spl Za tessa Da Sak

Akcija Rat vojničke voljno o početka 12.000 ob se nalaze Ova većinom koje osig hraniteljji barem za

Uslj nuta je obiteljima Kruna i U p iz Nunić — Gliog U k

300 — Nikoli iz Bola 300 relovicu U k

Ča kr. 50 Vojvodić Pločica 1 Beatovića nika 500 činipia 10 toviču U k

U k kr. 4000

I strogom pas-
svi su naime
tite u Italiju.
u Rašku, gdje
edništvo i ra-
u puta u Mi-
čičkih transpo-
u Mitrovicu.
objegnem.
sano.
ofalgraf s. r.
nik.

ESTI

iku.
primio je 21
as otvorena je
ost. Otvor bi
ovoljstvom, jer
anu. Dok Vam
lu, zahvalnost
oju u prvom
u plemenitu i
Preuzvišenost.

egove Preuzvi-
sa, da se i u
za siromašno
o svih mjesnih
o. Namjesnika,
presvijetle gg.
etnika Calebi-
činskog upra-
ke uprave, dar-
ratne kuhinje,
većanstvo. Sa-
uprava pučke
ij. gosp. admi-
u. Općinski
knuo zasluge
iji su prinijeli
iječima završi
govu Apostol-
aru, na što iz
Zatim obavi
ak se počela
će se vrijeme
Puki siromasi
eljenje hrane
a, uz nadzor

ve velike do-
olakšaju ra-
volje, uteme-
sobito isticao
ao, da umije
odnom dobru,
zaštitu mla-
ijamo na srce,
jeću, kako se
Time će se
djece i jačnih
nosti mlado-
u te svrhu
zornikom ve-
svjedočili na
rodnog una-

ih ratnika

atsku.
stiti porodica
ka iz kralje-
se je svojim
emnim, da će
ije, kojima je
ratištu, te da
iti o svome
oiji su bolje
ojačaju.
iče drage vo-
om na krat-
ovu djecu iz
kotara zaobr-
g, sinjskog,
u pučanstva.
2 godina. si-
e; otac treba
tu. Očito bo-
ni kakove o-
oće.
uz pratnju
er će se po-
do Zagreba.
odbor, koji
skom poraz-
doći će opet
i vratiti ih

vijeća ure-
njenim kota-
bri, skupiti
i potrebu,
svi prijatelji
koji znadu
ave pomenu-
vijeća, i to
Zadra prvih

ti, da se ta-
mjesto bez
na ovaj na-
a.
e c. k. mini-
se se i talog
a predati je-
cijene što

mo imali nit
propali od
io posajen

đvostruko više nego li prošle godine. Kukuruz isto; od njega nit imena ni sjemena. Pšenica i ječam preplanuli, nit dvoje sjeme neće se naći. Ove će godine narod sasvim slabo proći. Crno mu i žalosno prijeti.

Knjige za naše zarobljenike.

Hrv. knjižara u Spljetu darovala je 30 raznih knjiga za naše zarobljenike u neprijateljskim zemljama.

Za «Crveni Križ».

Austrijsko društvo Crvenog Krsta izdalo je, u zajednici sa ratnim pomoćnim uredom na č. k. ministarstvu unutrašnjih posala, vrlo interesantno djelo, u kojemu je sabrano više hiljada pisama naših zarobljenika u Rusiji, koja su stigla većinom neizravnim putem, te predočuju živim slikama zgođe i ne-zgođe austrijskih zarobljenika u Rusiji i Sibiriji i život po raznim zarobljeničkim taborima i radioni-cama. To zanimivo djelo, «Listovi iz ratnog zarobljeničtva» (njemački), prodaje se u korist naših zarobljenika u Rusiji i Sibiriji. Za narudžbe obratiti se na pokr. društvo Crvenog Križa.

Slađor za voće.

Kako je već bilo priopćeno, vlada je odlučila s načelnih razloga, da se ove godine ne doznači privatnim kućanstvima slađor za pripravljanje voća. Uzrok je tome u prvom redu nedovoljna količina slađora doznačena za tu svrhu, zatim teškoća kontrola, da li će se ovaj slađor u pojedinim privatnim kućanstvima doista upotrebljavati samo za voće.

Nu uređ za pučku prehranu neće da sprječava privatnim kućanstvima, za drugama, gostioničarskim obrtima i inim potrošnim organizacijama pravljenje konserve od voća, te je s toga određeno, da se voće pripravlja samo na veliko u zajedničkom namješčaju, koje se može lako nadzirati.

U tu će se svrhu političke kotarske oblasti, u dogovoru sa općinama i sa mjesnim opskrbnim odborima (poslovnicama) sporazumijeti sa svim odnosnim strankama glede što opsežnijeg sabiranja voća te će određiti što treba, da se organizacije gazdarica, uprave internata, velike tvornice, potrošne zadruge, zadruge gostioničara, te posjednici, koji proizvagaju voće na veliko, udruže u privremenu organizaciju za zajedničko pripravljanje voća. Pretpostavka je, da se ovakova organizacija na vrijeme pobrine za nabavu potrebitih sprava (koltova, gnječila i t. d.).

Inače će i svako veliko preduzeće, koje želi samo na vlastiti račun redovito proizvagati konserve od domaće voća, te koje se za to pismeno prijavi preko c. k. poglavarstva ovome namješčaju primiti potrebitu količinu slađora.

Sađa se radi samo o voću koje sada sazrije, dok za iskorišćivanje maginjna, smokava, određiće se kasnije što treba.

U slučaju da se u kojem kotaru ne može organizirati proizvagiranje konserve od voća, to će odnosno poglavarstvo potaknuti sudjelovanje zanimanika sa poduzećem koje postoji ili će se osnovati u bližem ovedem gradu, u koji prevoz ne bi bio skopčan sa većim troškovima.

Muktna mjesta i odgojni prinosi za činovničku i učiteljsku djecu.

Prvom općem činovničkom društvu a. u. Monarhije veliki je broj nastavnih zavoda u Beču i provinciji stavi na raspolaganje muktenih i obaljenih mjesta i to u trgovačkim, gazdinskim i inostrajskim školama, u školama za jezike, za muziku, za crtanje i slikanje i t. d. Osim toga činovničko društvo raspisalo je natječaj na nastavne prinosne u ukupnoj svoti od 50.000 kruna za pohaganje javnih građanskih, stručnih, srednjih i visokih škola. Članovi društva mogu dobiti uvjete natječaja i popis muktenih i obaljenih mjesta, uz podmiru poštarine kod «Zentralleitung des Beamten-Vereines in Wien, I. Wiplingerstrasse, 25.»

«Skrb za dalmatinsku mladež».

Dobrovoljni prinosi.

Benkovac: Stoisavljević ud. Milica kr. 6 — Jović Draginja 5.
Čara: Odbor aprovizacije kr. 60.
Drniš: Bošković Kalinik kr. 10.
Jelsa: Machiedo pl. Marija kr. 20.
Kistanje: Općina kr. 100.
Komiža: Seoska blagajna za štednju i zajmove kr. 50 — Gelich Fanny 10 — Kleiner Tija 10 — Bračić Don Juraj župnik 10 — Spađoni Lucija 5.
Korčula: Mšgr. Bođulić don Mašo kanonik kr. 6.
Obrovac: Bertuzzi Adele kr. 10 — Ugrica Maria 5.
Split: Jole contessa de Micheli Vitturi kr. 50.
Zadar: Bersa pl. Rita kr. 10 — Borelli contessa Darinka 10 — Millich Fortunata 10.
Sakupljeno sa pregljašnim popisom kr. 150.251:40.

Akcija rat. osiguranja kroz prvo polugodište 1917 u Dalmaciji.

Ratno osiguranje, potaknuto od c. k. austr. vojničke zaklade za udovice i siročad, našlo je povoljnog odaziva i u ovoj pokrajini, gdje se je od početka tek godine do konca lipnja tek. god. preko 12.000 obitelji osiguralo za slučaj smrti osoba koje se nalaze u vojničkoj službi.

Ova je činjenica tim raosnija, što osiguratelji većinom pripadaju siromašnijem dijelu pučanstva, za koje osiguranje malog kapitala, za slučaj da pogine hranitelj obitelji znači obranu proti oskuđici i bijedi barem za prvo doba.

Usljehd smrti raznih osiguranih vojnika, pomenuta je zaklada isplatila dotičnim doli naznačenim obiteljima kroz prvo polugodište tek. godine 107.300 Kruna i to:

U političkom kotaru Benkovcu: Karđumu Josu iz Nunić kr. 2000 — Mrkić Stoji iz Benkovca 500 — Gligo Ivanu iz Benkovca 10000.

U kotaru Braču: Karminčić Julki iz Bola kr. 300 — Goić Mandi iz Praznica 4000 — Škrmeti Nikoli iz Bobovišća 1000 — Trohaviću Ivanu iz Bola 300 — Brkljača Ivanici iz Supetra 200 — Karloviću Mati iz Bola 100.

U kotaru Dubrovniku: Musladinu Ivu iz Ljub-čur kr. 500 — Dimitrović Mari iz Gruža 1000 — Vojvođić Mari iz Konavla 1000 — Vušić Ani iz Pločica 1000 — Rakigijiji Ignaciju iz Orašča 1000 — Beatović Cvjeti iz Ošija 2000 — Kiliću Mati iz Osoj-
nika 500 — Sabliću Mihnu iz Rusana 1000 — Milu-
tinović Mari iz Obuljena 1000 — Veziliću Niku iz
Čilipa 1000 — Dolini Ivu iz Majkova 1000 — Bau-
toviću Ivu iz Šparagova 1000.

U kotaru Hvaru: Fredotović Luciji iz Poljica kr. 4000 — Maričić Bonini iz Hvara 500 — Kova-

čeviću Niku iz Hvara 500 — Vitaljić-Meškuin Luki iz Komiže 1000 — Barišić Mariji iz Hvara 500 —
U kotaru Imotskom: Mrkonjić Nikoli iz Sliv-
na kr. 1000.

U kotaru Kninu: Periću Sjevanu iz Očestova kr. 1000 — Donđur Mandi iz Zagrovića 1000 — Anić-Kaliger Terezi iz Vrpolja 4000 — Viđović Milici iz Plavna 1000.

U kotaru Kotoru: Perezic Mari iz Tivta kr. 400 — Janoviću Marku iz Mrkova 400 — Bilafer Kati iz Perasta 400 — Samaržičku Gjuri iz Krivošija 400 — Kraljević Eleni iz Majdeža 200 — Jovanović Pavici iz Risna 400 — Vojvođić Ani iz Morinja 400 — Brguljan Jani iz Škaljara 400 — Vasiljević Milici iz Morinja 400 — Radoničić Terezi iz Prčanja 500.

U kotaru Makarskomu: Boriću Ivanu iz Brista kr. 1500.

U kotaru Metkoviću: Veraja Drini iz Dubravice kr. 1000.

U kotaru Šibeniku: Pačić Dujji i Anti iz Bičina kr. 1000 — Aliću Gašparu iz Žirija 1000 — Buhi Josu iz Bilica 2000 — Vrčke Jandriji iz Bratiškovaca 1000 — Biliću Franu iz Betine 1000.

U kotaru Sinju: Akrap Ivanici iz Sinja kr. 1000 — Bazo Ivanu iz Ruđa 1000 — Marković Ani iz Radošića 1000 — Smoljo Ani iz Gljeva 1000 — Vučemilović-Gajić Stani iz Ježevica 500.

U kotaru Splitu: Stella Mariji iz Trogira kr. 2000 — Kolažiću Stipi iz Omiša 2000 — Bučanu Anti iz Splita 1000 — Duplančiću Mati iz Splita 500 — Katić Ivki iz Solina 2000 — Krstulović-Opara Anti iz Splita 1000 — Jurić Jozici iz Splita 1000 — Prga Vicku iz Ogruka 1000 — Srđelić Pavi iz Splita 1000 — Šore Franini iz Splita 1000 — Buktenica Mariji iz Grohote 1000 — Kelam Luci iz Lečevice 2000 — Topiću Ivanu iz Korušće 2000 — Šegviću Božu iz Luča (Split) 1000.

U kotaru Zadru: Versić Elviri iz Vinjerca kr. 1000 — Deronja-Perić Jandriji iz Polešnika 1000 — Viđušić Antici iz Dragove 2000 — Jurac Ivanici iz Privlake 2000 — Čurko Simici iz Nina 1000 — Brkljača Stoji iz Slivnice 1000 — Buskuliću Niku iz Vira 2000 — Gladiću Šimi iz Žmana 1000 — Mandiću Ivi iz Turnja 1000 — Šveljo Vasilji iz Zemu-
nika 1000 — Didiću Frani iz Zmana 5000 — Vukić Simici iz Dračevca 2000 — Kolanović Perini iz Za-
dra 1000 — Buterinu Kuzmi iz Novigrada 2000 — Sulčić Kati iz Iža velikoga 1000 — Brkljača Grgici iz Slivnice 1000 — Karuc Dumici iz Arbanasa 1000.

Pokrajinski uređ zaklađe za udovice i siročad (Obio: Ratno osiguranje).

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Cesar Karlo na galičkoj fronti.

BEČ, 24. Jučer je Cesar nastavio svoj put duž fronte, te se zadržao u području njemačke južne vojske. Netom je vladar doznao, da će odmah po njegovu povratku Njegovo Veličanstvo Car Vilim stići na frontu istočne Galicije. Cesar je Karlo naredio, buduć da radi hitnih državnih posala nije mogao da odgodi svoj povratak u Beč, nek se njegov voz ustavi u Podgorce, da može pozdraviti na austrijskom zemljištu svog prijatelja i saveznika. I Car Vilim ustavio se kratko vrijeme u Podgorce, kuda je malo časa kasnije imao da progje. Vladari se pozdraviše sa izvanrednom srdačnošću te se četvrt sata živo porazgovorise. Poslije srdačnog rastanka Car Vilim nastavi svoj put na frontu, a Cesar Karlo put u Beč. Ministar izvanjskih posala grof Czernin dobio je od Njegova Veličanstva nalog da prati njemačkog Cara.

RAT.

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 24. Službeno se javlja: «24. jula 1917».

Istočno bojište:

Vojna fronta gener. maršala princa Leopolda Bavarskoga:

Dobijeda na zapadu od Tarnopolja slomila je ruski otpor između gornjeg Sereta i Tatarskog klanca. Njemačke su čete doprle sjeverno od Trembovle do istočne obale Sereta. Ruske mase, koje su tamo protiv njih bačene, ne mogahu da išta promijene u tom uspjehu. Austro-ugarske i njemačke divizije prekoraciše su, boreći se, okolicu Podhajca. I s obe strane Dnjestrera saveznici su, u oštroj potjeri za neprijateljem, stali da napreduju na cijeloj fronti. Dogadjaji se tako naglo redaju, da još nije moguće ustanoviti broj zarobljenika i mnoštvo svakojakog plijena, niti pregledati i spasti sve ono što moraju Rusi da ostave za sobom napuštajući kao u bjezgu bojnu zonu.

Vojna fronta gener. pukovnika Nadvojvode Josipa:

Rusko zapovjedništvo pokušava sa žilavošću vrijednom spomena, da napadnim preduzećima promijenljivog zamašaja na odsječcima istočne fronte rastereti svoje armije potučene u istočnoj Galiciji. U Karpatima ova se svrha imala najprije postići djelimičnim zagonima. U tromegnom uglu, u području Tölgyesa i između Kasinusk i Putnaske doline odbijeno je jučer više takih zagona. Na sjeveru od Putnaske doline danas su izjutra Rusi sa rumunjskim bataljonima nanovo preduzeli napad.

Vojna skupina Mackensena: Na rumunjskom zemljištu rusko-rumunjski napadi propadoše već u artiljerijskoj vatri.

Talijansko bojište: Na Kraškoj visoravni i kod Vodica obostrani topovi razvijaju na mahove ovedu djelatnost.

Jugo-istočno bojište: Nije bilo osobitih dogadjaja.

Poglavica generalnog štaba.

Izveštaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 24. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan 24. jula 1917:

Zapadno bojište: Artiljerijska bitka u Flandriji bijesni sve jednako dan i noć sa nikad još dostignutom snagom. Izvi-

dnički se zagoni množe. Na Chemin-des-Dames Francuzi su badava napadali u boju prokušanu 13. pješadijsku diviziju. Na desnoj obali Meuse badenske pukovnije provališe u jako zašanjčenu Cauriersku šumu, pa se povratitše sa mnogo zarobljenika.

Istočno bojište: Na cijeloj istočnoj fronti između Baltičkog i Crnoga Mora biju se ljuti bojevi sa velikim uspjesima njemačkog i savezničkog oružja.

Fronta princa bavarskoga: Rusi su kod Jakobstadta uzalud napadali, pošto im je izjutra naša porazna vatra ugušila u zametku napad na širokoj fronti. Na jugo-zapadu od Dvinskoga oni su pet puta poslije jake artiljerijske pripreme, povelili 6 duboko razredanih divizija protiv naših linija, što smo potpuno zadržali. Selo je Krevo opet u našim rukama.

Vojna skupina Böhm-Ermolli: Od Seretha do Šumovitiš Karpatu napredujemo na širini od 250 kilometara. Podhajce, Halicz i linije na Bistrici Solotvinskoj prekoraciše su. Više divizija javlja po 3 tisuće zarobljenika. Oteto je mnogo teških topova, željezničkih vozova punih opskrbe i streljiva, oklopljenih vozova, automobila, čadora, daščara i drugog ratnog materijala.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

LONDON, 24. Agencija Reuter doznaje, da su njemačke čete zapremile Tarnopolj.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 24. Izveštaj generalnog štaba, 25. jula.

Na donjoj Strumi, južno od Serresa, engleski bataljon pokuša, da žestokim zagonom izbacii iz pozicija naše pomaknute straže, ali poslije upornih bojeva bi prinujen, da se u neredu povuče na desnu obalu Strume.

Prilike u Rusiji.

BERN, 24. «Petit Parisien» javlja iz Petrograda: Socijalistički ministri predali su svojim kolegama ultimatum, kojim traže da se proglasi republika i da se uzmu mjere radi pobijanja proturevolucije i otpuštanja neloyalnih generala.

Oprost od kazne.

BEČ, 25. Cesar je oprostio 41 osugjeniku, kojemu je prekid kazne bio udijeljen iz razloga pojedinačkog ili zajedničkog gospodarenja, preostali dio kazne zatvora; pak 1441 osugjeniku kaznu, u koliko nije odastajana ubrajanjem istražnog zatvora ili u koliko novčana kazna, koja je udarena pored kazne zatvora, nije još položena; napokon 111 osugjeniku dopustio je ublaženje ili preinačenje kazne.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA 24. Si annuncia ufficialmente: «24 luglio 1917».

Teatro della guerra orientale.

Fronte d'esercito del maresciallo generale Leopoldo di Baviera:

La vittoria ad ovest di Tarnopol ha spezzata la resistenza russa fra il Sereth superiore ed il passo dei Tartari. Truppe germaniche guadagnarono, a nord di Trembowla, la riva orientale del Sereth. Le masse russe che eran state loro gittate contro, nulla poterono cangiare a questo successo. Divisioni austro-ungariche e germaniche hanno oltrepassato combattendo la regione di Podhajce. Anche da ambo i lati del Dniester, inseguendo aspramente il nemico, gli alleati continuarono l'avanzata su tutto il fronte. E ancor sempre impossibile, data la rapidità degli avvenimenti, di constatare il numero dei prigionieri e la quantità di bottino d'ogni specie nonché di esaminare e trasportare tutto quanto i Russi nel loro sgombero simile a fuga dovettero lasciare nella zona di combattimento.

Fronte del colonnello generale arciduca Giuseppe:

Con una considerevole tenacia il comando russo cerca di alleviare le sue armate battute nella Galizia orientale con imprese d'attacchi di varia estensione su altri settori del fronte orientale. Nei Carpazi questo scopo doveva principalmente venir ottenuto mediante punte parziali. Nell'angolo dei tre confini, nella regione di Tölgyes e fra Kasinu e la valle della Putna, ieri vennero ribattuti parecchi di questi attacchi. A nord della valle della Putna questa mattina i Russi uniti a battaglioni rumeni avanzarono ripetutamente all'attacco.

Gruppo d'eserciti del generale maresciallo Mackensena:

Su territorio rumeno crollarono attacchi russo-rumeni, già nel nostro fuoco d'artiglieria.

Teatro della guerra italiano:

Sull'altipiano carsico e presso Vodice da ambo le parti le artiglierie spiegarono di tempo in tempo una maggiore attività.

Teatro della guerra sud-orientale: Nessun avvenimento particolare.

Il capo dello stato maggiore generale.

I bollettini del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 24. Il Wolff-Bureau comunica: Grande quartiere generale, 24 luglio 1917.

Teatro della guerra occidentale: La battaglia d'artiglieria nelle Fiandre infuria giorno e notte con un vigore fin ora non ancora raggiunto. Le punte di ricognizione si moltiplicano. Sullo Chemin-des-Dames i Francesi attaccarono inutilmente la provata 13.a divisione di fanteria. Sulla riva destra della Mosa reggimenti badesi penetrarono nel bosco di Caurieres fortemente trincerato, ne ritornarono con numerosi prigionieri.

Teatro della guerra orientale.

Tutto il fronte orientale fra il mar Baltico ed il mar Nero presenta l'aspetto di accaniti combattimenti e grandi successi delle armi germaniche ed alleate.

Fronte del maresciallo generale principe Leopoldo di Baviera.

Dresso Jakobstadt i Russi attaccarono inutilmente, dopo che la mattina l'attacco su largo fronte fu tenuto basso giù del suo principio dal nostro fuoco sterminatore.

A sud-ovest di Duenaburg, essi dopo una forte azione d'artiglieria, condussero per ben cinque volte sei divisioni profondamente scaglionate contro le nostre linee, che abbiamo completamente mantenute. Il villaggio di Krewo è nuovamente nelle nostre mani.

Gruppo d'eserciti del colonnello generale Böhm Ermolli.

Dal Sereth ai Carpazi boscosi siamo in avanzata per una larghezza di 250 km. Le linee Dodhajce-Halicz e la Bystrica Solotvinska sono oltrepassate. Parecchie divisioni annunciano 3000 prigionieri ognuna. Vennero catturati numerosi cannoni pesanti, treni carichi di viveri, munizioni, treni corazzati, autocarri, tende, baracche, ed altro materiale di guerra.

Fronte del colonnello generale Arciduca Giuseppe.

L'ala settentrionale si unì al movimento iniziato a sud del Dniester. Lungo tutto il fronte vigorosa attività d'artiglieria.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

I ministri socialisti russi.

BERNA, 24. «Le Petit Parisien» ha da Pietroburgo: I ministri socialisti presentarono ai colleghi un ultimatum, in cui chiedono: sia proclamata la repubblica, si prendano le misure necessarie a combattere la controrivoluzione, si destituiscono i generali accusati d'infedeltà.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

JAVNA ZAHVALA.

Nad teškim udesom, koji nam je, nakon kratke bolesti oteo milu

VIRGINIJU ARKULIN

izrazujemo našu najtopliju hvalu svoj.g.g. u Obrovcu i Novigradu, koji nam u preteškoj nesreći bijahu utjemom ublažujući našu tešku bol, bud osobno, brzojavno ili pismom.

Velika harnost i odanost obvezuje nas, da se napose zahvalimo veleuč. g.g. dr Hartl i dr Ostoich, koji su nastojali svim sredstvima da olakšaju i ublaže bol pokojnici. Osobita hvala u Novigradu veleč. gosp. dn lvi Eškinji župniku, koji je milu pokojnicu u bolesti tješio i okrijepio sv. Sakramentima, te otrpatrio ljes do broda, da je sahrani u obiteljsku grobnicu u Obrovcu. Također hvala ugl. Općinskom upraviteljstvu, velešt. Obitelji g. načelnika Oštrić i Radošević, te g.g. Bradić, Defilipis i zapovjedniku parobroda Mai-Rickmerz, koji nam iskazaše svoje saučee i susrelljivosti te hvala u opće svim Novljanima koji sudjelovaše tužnoj povrci.

Vječnu harnost dugujemo u Obrovcu veleč. gosp. don Marku Sinoviću župniku, koji na obali dočeka i otrpatri ljes do obiteljske grobnice, gdje zadnji blagoslov pokojnici dade; te svima koji ljes dočekaše, da pokojnici iskažu svoju počast, osobito njezinim drugaricama. Iskrena pak hvala na zauzimanju za sprovod u Obrovcu vellej. g. g. spogjam N. vi Milki Oluić, Mariji Drokop, Ani Urukalo, Mery Jurko, Mariji Galzigni, i svima ostalim g. g. spogjam i g. g. spogjam, takogjer i svoj gospodi u Obrovcu.

Novigrad-Obrovac, 31 svibnja 1917.

Rastuženi Obitelji Arkulin i Janković za se i ostalu rodbinu.

RINGRAZIAMENTO.

La firmante ringrazia dal profondo del cuore il signor Dr. Ivo Marcelić, che ebbe in zelante cura la loro defunta

GIUSTINA FIO

e così esterna la più sentita gratitudine al M. R. Don Rade Katalinić, alla Spettabile Direzione ed alle MM. RR. suore dell'ospitale provinciale, che con pietosissime ed amorose cure lenirono le sue sofferenze.

Un grazie anche a tutte quelle gentili persone che presero parte ai funerali e vollero in qualsiasi modo onorare la sua cara memoria.

Zara, li 23. luglio 1917.

Famiglia Fio.

Za „Crveni Krst“ - Pro „Croce Rossa“.

Pučiče, sakupljeno po općinskom načelniku između rodbine mobilizovanih vojnika koje primaju pripomoći K 189:16.

Novalja, sakupio nadučitelj Karabaić Ferdo K 5:35.

Supetar, kot. poglav. sakupljeno od opć. uprav. u Milni od doprinosa rodbine mobilizovanih momaka koje primaju potporu K 322:90.

Supetar, kot. poglav. sakupljeno u škrabici poreznog ureda u Supetru od doprinosa rodbine mobilizovanih momaka, koje primaju potporu K 183:87.

Supetar, kot. poglav. sakupljeno od načelnika u Bolu, Nika Petrića, od prinosa kao gore K 70.

Supetar, kot. poglav. sakupljeno od župskog ureda u donjem Humcu kao gore K 100.

Pag, uprava kontrolnog kotara finansijske straže K 38, od kojih polovica za udove i siročad poginulih na bojnopolju, a darovaše; Modrić

Ante, povjerenik K 5; — po 4 K nadstražari: Ber- lenghi Valenti, Vukušić Mate, Dereza Ante, Sun- drov Ivan, Jovanović Risto; — po K 4 stražari: Magaš Špiro, Olivari Jerko, stražar Ljubičić Toma K 5.

Mostar, k.u.k. Festungsschlachthofdepot K 100, Supetar, kot. poglav. sakupljeno putem opć. uprav. u Postirama, od prinosa rodbine mobiliziranih momaka koje primaju potporu K 288.

Pag, Davan Ante, trgovac, čisti dobitak na prodaji brašna K 19.92.

Starigrad, sapupljeno u općinskom uredu K 42.36.

Zadar, sakupljeno od uprave «Hrvatske Krune» preko svog lista K 19.

Pučić, sakupljeno od općine od prinosa rodbine mobiliziranih vojnika, koje primaju potporu K 209.96.

Nerežišće, kao gore K 72.23.

Selca na Braču, opć. uprav. kao gore K 1497.47.

Pag, uprava kontrolnog kotara financ. straže K 39 od kojih polovica za udove i siročad palih na bojnopolju a darovaše: Modrić Ante povjerenik K 4, po K 4 nadstražari: Berlinghi Valenti,

Dereza Ante, Sundrov Ivan, Vukušić Mate, Jovanović Risto, Magaš Špiro, Olivari Jerko, nadstražar Kokić Marin K 2, stražar Ljubičić Toma K 5.

Močić kod Čilipa, uprava pučke škole do- prinos za prosinac 1915 K 2.

Nerežišće, sakupljeno od općine od prinosa rodbine mobil. voj. koje primaju potporu K 69.02.

Zadar, Marko Babac, financ. nadpreglednik sakupio izmedju 13 drugova financ. straže prigodom vježbanja na strijeljanje u Arbanasima kod Zadra, K 2.60.

Vrboska, opć. uprav. sakupljeno pri razdiobi vojničkih pripomoći obit. mobil. vojn. mjeseca prosinca 1915 i siječnja 1916: u Vrboski K 156.72, u Vrbanju K 199.67.

Makarska, uprava kontrolnog kotara fin. straže K 127 od kojeg iznosa otpada polovica za udovice i siročad palih na bojnopolju, a darovaše: nad- povjerenik Boban Mihajlo K 10, nadpreglednik Biluš Antun K 3, po K 3 nadstražari: Batina Đetar, Brkanović Antun, Boljat Luka, Aranza Damijan, Svalina Juraj, Sanić Simun, Davić Đujam, Ježinić Josip, Babić Mate, Gabričević Nikola; stražari: Škarica Marin, Kljaković Šimun, Marušić Silve-

star, Križanac Franjo, Velić Đujam, Jurić Šimun, Bančić Nikola, Ricov Antun, Ribičić Božo; po K 5 nadstražar Leontić Ernest, preglednik Brčić Mate, stražari: Britvić Antun, Žižan Ivan, Rakić Andrija; po 4 K nadstražar Stančin Đetar, stražar Filipović Lovre, Morić Jakov, Večernik Vjekoslav, Kanžia Savin; nadstražar Balarin Ivan K 2, po 4 K stražari: Jurela Tomo i Romac Ivan, stražar Anarić Antun K 2.

Imotski, kot. pogl. sakupljeno pri raznim pri- godama K 248.30, a darovaše: Micula Oscar K 10, Truccolo braća 20, Dučka štedionica 10, Semiz Mileva 3, Milinović Luka 1, Balac Krsto 3, Sučić Stipe i sinovi 5, Vucemilović Filip 2, Ferrari Da- squale 10, Dr. Jerković i R. Delicarić 20, Gjamonja Nikola 10, Vucemilović Marco 5, Vucemilovich Lo- renzo 5, Dr. Faust Nikolić 5, Tadić Ferdinando 4, Vucemilovich Giacomo 3, Benzon Pietro 5, Vuce- milović Jure p. Filipa 5, Famiglia fu Ant. Miros- sević 5, Benzon Đetar 4, Micula Oscar 5, Ben- zon Đetar 4, Župnik Ciste Don Ante Rilov 23, Župnik Aržana Don Đavao Matovac 10, Markota Mate 1.

(Slijedi).

Ratni invalid se traži kao nad- glednik za imanje kod Knina. Pred- nost imaju praktični vinogradari i oženjeni. Ima stan u naravi, a platu po pogodbi. Pri- jave: Dalm. pokr. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zađru.

Ratni invalid traži se za privre- menog uzničkog nadziratelja kod č. k. zemaljskog suda u Zađru. Uvjeti: da je po zanatu knjigoveža, plata 2.80 Kr. na dan i 25 Kr. na mjesec ratnog doplatka i odijelo po propisu. — Obratiti se na pokra- jinsko povjerenstvo za skrb oko ratnih invalida u Zađru.

„BLANKA“

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun.

Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 đkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.

Jadranska banka
podružnica Split

počam od

1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjižicama

3³/₄ kamata.

Po previšnjem ovlaštenju Nj. c. i. k. A. Veličanstva

Dietro autorizzazione Sovrana di S. M. J. e R. Apostolica

32. c. k. Državna Lutrija
za vojničke dobrotvorne svrhe

Ova NOVČANA LUTRIJA ima: 21.146 zgo- dītaka u gotovu novcu u ukupnoj vrijednosti od 625.000 kruna.

Glavni zgoditak iznosi:
200.000 kruna.

Vučenje će biti javno na 26 jula 1917.

➔ Jedna srećka stoji 4 kruna. ➔

Srećke se nabavljaju kod odsjeka za dobrotvorne lutrije u Beču III. Vorbere Zollamtsstrasse 5, u Budimpešti kod kr. ug. ravnateljstva lutrijskih dohodaka IX Zgrada glavne car- cine, u lutrijskim kolektorama, kod prodaja duhana, kod poreznih, poštanskih, brojavanih i željezničkih ureda, kod mjenjačnica, i t. d. Osnove vučenja šalju se prodavaocima srećka badava.

Srećke se šalju prosto od poštarine.

Od c. k. Ravnateljstva generalne Državne lutrije Odjel lutrije za dobrotvorne svrhe.

32. i. r. Lotteria di Stato
per scopi di beneficenza militare.

Questa LOTTERIA DI DENARO contiene 21.146 vincite in contanti nell'importo complessivo di corone 625.000.

La vincita principale importa:
200.000 corone.

L'estrazione avrà luogo public. addì 26 luglio 1917.

➔ Una cartella costa 4 corone. ➔

Le cartelle sono d'acquistarsi nella sezione per le lotterie di beneficenza in Vienna III., Vorbere Zollamtsstrasse 5, presso la r. direzione ungherese delle rendite del lotto a Budapest IX Edificio della dogana principale, nelle collettorie del lotto, trafficci tabacco, uffici d'imposte, di Poste, Telegrafi, e ferrovie, cambia-valute, ecc. — Piani del giuoco gratis.

Le cartelle si spediscono senza spese.

Dall'i. r. Direzione generale delle Lotterie dello Stato. Sezione Lotterie a scopi di beneficenza.

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4¹/₂ del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provin- ciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4¹/₂ o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4¹/₂%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor 400.000, in rate mensili di Cor. 20.

Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10.

Credito Mobiliare Aust. 1858. Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20.

Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10.

Lotti Turchi 1870 da f. chi 400. Vinc. principale f. chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.

Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIATA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con iscaso, quale Agenzia Prin- cipale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Ratni invalid se traži za općinskog re- đara u općini u Obrovcu, koji će vršiti i službu o- vrhovoditelja. Uvjeti: sposoban za hodanje, poznavanje hrvatskog jezika u govoru i u pismu. Beriva: 960 kr. na godinu, 100 kr. za službeno odijelo i oko 1000 kr. kao ovrhovo- ditelj općinskih nameta. Prijave do konca srp- nja: Dalm. pokr. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zađru.

Šode kauštike

u bačvama od okolo 400 kg. prodaje uz najniže dnevne cijene tvrdka

Marcello Pattiera
Zadar

Brzjaviti: PATTIERA - Zadar.

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu ukamaćuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

NAKLADA DOPISNICA

Skladište papira i kancelarijskih potrepština

MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i ljubavnih od 5 do 15 h. — Školjskih potrepština osobito Zadaćnica. — Listova, Kuverata i Raćuna štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 20—25 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 5—6. — Cigaretnog papira: «Riz Abadie» I. 60/100 Kr. 10.50, II. 100/100 Kr. 8.50. «Austria» 100/80 Kr. 4.50. «Samum» II. 120/80 Kr. 8.80. — Fotografjskih potrepština. — Trgovaćkih knjiga svake vrsti i veličine.

Emaliranih tablica za groblje sa i bez fotografije

— za dućane i za urede. —

Disaći stroj «Meteor» Kr. 480 takogjer hrv. pismom.

Pečata od gume i mjedi.

Elektrićna Baterija Kr. 1.40 komplet Kr. 3.90.

Novost! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Kruna 3.50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Špaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 7, 8, 9, sa gvozdrenom žicom 3 m/m kg. K. 7.80.

POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osjguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrške Michele Truden, Trst. — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrške Miho Sez, Dubrovnik. — Preuzimlje narudžbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Kupuje prazne vreće i plaća najvišom cijenom.

Poveljeni trgovačko- pomorski mešetar.